వన్యప్రాణి నేర విచారణలో మైలురాయి: షాటూష్ (SHAHTOOSH) వ్యాపారికి శిక్ష

భారతదేశ వన్యప్రాణి సంరక్షణ చట్టాల అమలులో ఒక చారిత్రాత్మక తీర్పు వెలువడింది. అంతరించిపోతున్న **టిబెటన్ యాంటిలోప్ (Tibetan Antelope)** వెంట్రుకలతో తయారైన షాటూష్ శాలువాలను అక్రమంగా ఎగుమతి చేయడానికి ప్రయత్నించిన జైపూర్‌కు చెందిన ఒక ఆర్ట్ గ్యాలరీ యజమానికి ఢిల్లీ కోర్టు శిక్ష ఖరారు చేసింది.

1. కేసు నేపథ్యం మరియు విశిష్టత

- **నేరం:** 2008లో ఢిల్లీ విమానాశ్రయం ద్వారా షాటూష్ శాలువాలను విదేశాలకు అక్రమంగా తరలించే ప్రయత్నం.
- **ఏజెన్సీల సమన్వయం:** ఈ కేసు విచారణలో **WCCB** (Wildlife Crime Control Bureau), **CBI**, **Customs**, మరియు **WII** (Wildlife Institute of India) దాదాపు 17 ఏళ్ల పాటు సమన్వయంతో పనిచేశాయి.
- **CBI ప్రమేయం:** వన్యప్రాణి నేరాన్ని సీబీఐ ద్వారా విచారణ జరిపించి, నిందితుడికి శిక్ష పడేలా చేయడం భారతదేశంలో ఇదే మొదటిసారి.

2. టిబెటన్ యాంటిలోప్ (చిరూ) - చట్టపరమైన రక్షణ

- **శాస్త్రీయ నామం:** *Pantholops hodgsonii*.
- **స్థానిక నామం:** చిరూ (Chiru).
- **WPA చట్టం:** ఇది భారత వన్యప్రాణి (సంరక్షణ) చట్టం, 1972లోని **షెడ్యూల్-I** లో జాబితా చేయబడింది. దీని అర్థం వీటికి అత్యున్నత స్థాయి రక్షణ ఉంటుంది మరియు వీటి వాణిజ్యం పూర్తిగా నిషేధం.
- **CITES:** అంతర్జాతీయంగా కూడా 1975 నుండి 'సైట్స్' (CITES) ఒప్పందం ప్రకారం వీటి వాణిజ్యంపై నిషేధం ఉంది.

3. షాటూష్ (SHAHTOOSH) అంటే ఏమిటి?

- షాటూష్ అనేది టిబెటన్ యాంటిలోప్ వెంట్రుకలతో నేసిన అత్యంత ఖరీదైన శాలువా.
- ఒక షాటూష్ శాలువా తయారీ కోసం సుమారు 3 నుండి 5 టిబెటన్ యాంటిలోప్‌లను చంపాల్సి ఉంటుంది. అందుకే వీటిని **"King of Wools"** అని పిలిచినప్పటికీ, వీటిని కలిగి ఉండటం చట్టరీత్యా నేరం.

4. కీలక సంస్థల పాత్ర

- **WCCB:** శాలువాలను గుర్తించి, సీబీఐకి ఫిర్యాదు చేసింది.
- **WII (డెహ్రాడూన్):** ఫోరెన్సిక్ పరీక్షల ద్వారా ఆ శాలువాల్లో టిబెటన్ యాంటిలోప్ వెంట్రుకలు ఉన్నాయని శాస్త్రీయంగా నిరూపించింది.
- **శిక్ష:** నిందితుడికి 3 ఏళ్ల జైలు శిక్ష మరియు ₹50,000 జరిమానా విధించబడింది.

పరీక్షల కోసం క్విక్ రివిజన్ పాయింట్స్:

- **చిరూ (Chiru):** లడఖ్ మరియు టిబెట్ ప్రాంతాల్లో కనిపిస్తుంది.

- **ఐయుసిఎన్ (IUCN) హోదా:** ఇది అంతకుముందు 'Endangered' గా ఉండేది, ప్రస్తుతం 'Near Threatened' గా ఉంది (కానీ చట్టపరంగా షెడ్యూల్-I లోనే ఉంది).
- **వన్యప్రాణి నేర నియంత్రణ బ్యూరో (WCCB):** ఇది ఒక రాజ్యాంగబద్ధమైన సంస్థ (Statutory Body), ఇది పర్యావరణ మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలో పనిచేస్తుంది.

ఈ తీర్పు వన్యప్రాణి నేరాల అదుపులో శాస్త్రీయ ఆధారాలు (Forensics) మరియు వివిధ ఏజెన్సీల మధ్య సమన్వయం ఎంత ముఖ్యమో తెలియజేస్తుంది.

భారతీయ రైల్వేల పరిణామ క్రమం: ఆవిరి యంత్రం నుండి హై-స్పీడ్ వరకు

భారతీయ రైల్వేలు దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు వెన్నెముక వంటివి. 1853లో ప్రారంభమైన ఈ ప్రయాణం నేడు అత్యాధునిక సాంకేతికతతో ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద రైల్వే నెట్‌వర్క్‌లలో ఒకటిగా నిలిచింది.

1. చారిత్రక నేపథ్యం (THE GENESIS)

- **తొలి ప్రయాణం: 16 ఏప్రిల్ 1853**న ముంబై (బోరి బందర్) నుండి థానే వరకు తొలి ప్యాసింజర్ రైలు నడిచింది (దూరం: 34 కి.మీ.).
- **నిర్వహణ:** గ్రేట్ ఇండియన్ పెనిన్సులా రైల్వే (GIPR).
- **తొలి ఇంజిన్:** 'ఫాక్‌ల్యాండ్' (Falkland) అనే ఆవిరి ఇంజిన్ 14 బోగీలను లాగింది.
- **స్వదేశీ తయారీ:** 1895లో అజ్మీర్ వర్క్‌షాప్‌లో తొలి భారతీయ ఆవిరి ఇంజిన్ **(F-734)** తయారైంది.

2. రైల్వే గేజ్‌ల వర్గీకరణ

రైలు పట్టాల మధ్య దూరాన్ని బట్టి గేజ్‌లను ఇలా విభజించారు:

- **బ్రాడ్ గేజ్ (Broad Gauge):** 1.676 మీటర్లు (ప్రస్తుతం 99% నెట్‌వర్క్ ఇదే).
- **మీటర్ గేజ్ (Metre Gauge):** 1.000 మీటర్లు.
- **నారో గేజ్ (Narrow Gauge):** 0.762 మీ. మరియు 0.610 మీ. (ఉదా: డార్జిలింగ్ హిమాలయన్ రైల్వే).
- **స్టాండర్డ్ గేజ్ (Standard Gauge):** 1.435 మీటర్లు (మెట్రో రైళ్లకు ఉపయోగిస్తారు).

3. ఆధునీకరణ మరియు విద్యుదీకరణ (MODERNIZATION)

- **తొలి ఎలక్ట్రిక్ రైలు:** 1925లో బొంబాయి వీటీ (VT) మరియు కుర్లా మధ్య నడిచింది.
- **విద్యుదీకరణ లక్ష్యం:** మార్చి 2026 నాటికి **99.6% బ్రాడ్ గేజ్ నెట్‌వర్క్** విద్యుదీకరించబడింది (69,873 కి.మీ.).
- **పర్యావరణ ప్రయోజనం:** డీజిల్ వినియోగం తగ్గడం వల్ల ఏడాదికి సుమారు ₹6,000 కోట్ల ఆదా అవుతోంది.
- **గ్లోబల్ ర్యాంకింగ్:** విద్యుదీకరణలో భారతదేశం రష్యా, చైనా మరియు యూకే కంటే ముందుంది.

4. కీలక ప్రాజెక్టులు & భద్రతా వ్యవస్థలు

- **కవచ్ (KAVACH):** ఇది స్వదేశీ పరిజ్ఞానంతో రూపొందించిన **ఆటోమేటిక్ ట్రైన్ ప్రొటెక్షన్ (ATP)** వ్యవస్థ. రైళ్ల మధ్య ఢీకొనడాన్ని (Collisions) ఇది నివారిస్తుంది. ఇప్పటివరకు 3,100 కి.మీ. పైగా అమలు చేశారు.
- **వందే భారత్ ఎక్స్‌ప్రెస్:** భారతదేశపు తొలి సెమీ-హై-స్పీడ్ రైలు (మేక్ ఇన్ ఇండియా కింద తయారీ). 2026 జనవరిలో **వందే భారత్ స్లీపర్** సర్వీసులు కూడా ప్రారంభమయ్యాయి.
- **అమృత్ భారత్ ఎక్స్‌ప్రెస్:** సామాన్యుల కోసం రూపొందించిన నాన్-ఏసీ ఆధునిక రైళ్లు.
- **బుల్లెట్ రైలు (MAHSR):** ముంబై - అహ్మదాబాద్ మధ్య 508 కి.మీ. పొడవునా గంటకు 320 కి.మీ. వేగంతో నడిచేలా డిజైన్ చేశారు.

5. డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు

- **RailOne App:** టికెట్ బుకింగ్, విచారణ మరియు ఫిర్యాదుల కోసం జూలై 2025లో ప్రారంభించిన ఏకీకృత ప్లాట్‌ఫారమ్.
- **IP MPLS:** రైల్వే టెలికాం వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడానికి ఉపయోగించే సాంకేతికత.
- **VSS (Video Surveillance System):** 1,874 స్టేషన్లలో AI ఆధారిత కెమెరాల ఏర్పాటు.

6. 2025-26 గణాంకాలు (EXAM HIGHLIGHTS)

- **బడ్జెట్ కేటాయింపు (2026-27):** ₹2.78 లక్షల కోట్లు (రికార్డు స్థాయి).
- **ప్రయాణికుల సంఖ్య:** 741 కోట్లు.
- **సరుకు రవాణా (Freight):** 1,670 మిలియన్ టన్నులు.
- **అమృత్ భారత్ స్టేషన్ స్కీమ్:** ఈ పథకం కింద 119 స్టేషన్లను ప్రపంచ స్థాయి సౌకర్యాలతో పునరుద్ధరించారు.

కేవలం రవాణా వ్యవస్థగానే కాకుండా, 'గతి శక్తి' కార్గో టెర్మినల్స్ ద్వారా దేశ లాజిస్టిక్స్ రంగంలో కూడా భారతీయ రైల్వేలు కీలక పాత్ర పోషిస్తున్నాయి.

నారీ శక్తి వందన్ రన్ (NARI SHAKTI VANDAN RUN) - 2026

భారత ప్రభుత్వ **యువజన వ్యవహారాలు మరియు క్రీడల మంత్రిత్వ శాఖ**, మహిళా నేతృత్వంలోని అభివృద్ధిని (Women-led development) ప్రోత్సహించడానికి మరియు 'వికసిత్ భారత్' లక్ష్యంలో పౌరుల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడానికి దేశవ్యాప్తంగా "**నారీ శక్తి వందన్ రన్**" ను నిర్వహిస్తోంది.

1. ప్రాథమిక సమాచారం

- **నిర్వహణ:** యువజన వ్యవహారాలు మరియు క్రీడల మంత్రిత్వ శాఖ.

- **తేదీలు:** 17 మరియు 18 ఏప్రిల్ 2026.
- **నగరాల సంఖ్య:** మొత్తం **7 ప్రధాన నగరాల్లో** నిర్వహిస్తున్నారు.
- **థీమ్ (Theme):** #NariShaktiVandan.

2. షెడ్యూల్ మరియు వేదికలు

ఈ కార్యక్రమం రెండు విడతలుగా జరుగుతుంది:

- **ఏప్రిల్ 17, 2026:** పాట్నా మరియు జైపూర్.
- **ఏప్రిల్ 18, 2026:** ఢిల్లీ, కటక్, ముంబై, ఇండోర్ మరియు బెంగళూరు.

3. కార్యక్రమ ఉద్దేశ్యం (OBJECTIVES)

- **మహిళా సాధికారత:** పాలన మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియల్లో మహిళల భాగస్వామ్యంపై అవగాహన కల్పించడం.
- **వికసిత్ భారత్:** దేశ అభివృద్ధిలో మహిళలను కీలక భాగస్వాములుగా గుర్తించడం మరియు వారి పాత్రను బలోపేతం చేయడం.
- **భాగస్వామ్య సంస్థలు:** ఈ పరుగులో విద్యార్థులు, క్రీడాకారులు మరియు నిపుణులను భాగస్వామ్యం చేయడానికి **MY Bharat (మేరా యువ భారత్)**, నేషనల్ సర్వీస్ స్కీమ్ (**NSS**), మరియు స్పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (**SAI**) సహకరిస్తున్నాయి.

4. ప్రత్యేక సందర్భం

- ఈ పరుగును **16 నుండి 18 ఏప్రిల్ 2026** వరకు జరిగే **పార్లమెంట్ ప్రత్యేక సమావేశాల** నేపథ్యంలో నిర్వహిస్తున్నారు.
- ఈ ప్రత్యేక సమావేశాలలో మహిళల ప్రాతినిధ్యం మరియు **నియోజకవర్గాల పునర్విభజన (Delimitation)** ప్రక్రియ వంటి కీలక అంశాలపై చర్చలు జరగనున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో మహిళల ప్రాతినిధ్యంపై ప్రజల్లో అవగాహన పెంచడం ఈ పరుగు లక్ష్యం.

పరీక్షల కోసం క్విక్ రివిజన్ పాయింట్స్:

- **కార్యక్రమం:** నారీ శక్తి వందన్ రన్.
- **మంత్రిత్వ శాఖ:** క్రీడల మంత్రిత్వ శాఖ.
- **దూరం:** సుమారు 2 నుండి 3 కిలోమీటర్లు.
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** రాజకీయ మరియు సామాజిక ప్రక్రియల్లో మహిళల ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంచడం.

'పేయజల్ సంవాద్' (PEYJAL SAMVAD) - ముఖ్యాంశాలు

కేంద్ర జలశక్తి మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన 'డ్రింకింగ్ వాటర్ అండ్ శానిటేషన్ విభాగం' (DDWS), **జల్ జీవన్ మిషన్ (JJM) 2.0** మరియు **స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్-గ్రామీణ్ (SBM-G) ఫేజ్ 2** అమలును వేగవంతం చేయడానికి 'పేయజల్ సంవాద్'ను నిర్వహించింది.

1. కొత్త కార్యక్రమాలు & సాంకేతికత (KEY INITIATIVES)

- **జల్ అర్పణ్ (Jal Arpan):** నీటి సరఫరా పథకాలు పూర్తయ్యాక, 15 రోజుల ట్రయల్ రన్ నిర్వహించి, ఆ ఆస్తులను క్రమపద్ధతిలో గ్రామ పంచాయతీలకు అప్పగించే ప్రక్రియ.
- **జల్ సేవా ఆంకలన్ (Jal Seva Aankalan):** ఇది గ్రామ పంచాయతీల నేతృత్వంలో జరిగే ఒక వినూత్న అంచనా విధానం. దీని ద్వారా వినియోగదారులు మరియు పంచాయతీలు తమకు అందుతున్న నీటి నాణ్యతను, సరఫరా స్థాయిని స్వయంగా మదింపు చేసుకోవచ్చు.
- **డిజిటల్ ట్రాకింగ్:** నీటి ఆస్తులను పర్యవేక్షించడానికి '**సుజల గావ్ ఐడి**' **(Sujala Gaon ID)** మరియు **'సుజలమ్ భారత్ యాప్'**లను ప్రవేశపెట్టారు.
- **జిల్లా ఇంప్రూవ్‌మెంట్ ప్లాన్ (DIP):** జల్ సేవా ఆంకలన్ నుండి వచ్చే డేటా ఆధారంగా జిల్లాల వారీగా నీటి సరఫరాను మెరుగుపరిచే ప్రణాళిక.

2. జిల్లాల వారీగా ఉత్తమ విధానాలు (BEST PRACTICES)

ఈ సమావేశంలో ఐదు జిల్లాలు తమ వినూత్న పద్ధతులను ప్రదర్శించాయి:

- **తెహ్రీ గర్వాల్ (ఉత్తరాఖండ్):** 'సర్రా' (SARRA - Spring and River Rejuvenation Authority) ద్వారా నదులు, నీటి బుగ్గలను పునరుద్ధరించడం. కొండ ప్రాంతాల్లో నీటి లభ్యతకు ఇది మోడల్‌గా నిలిచింది.
- **కోడెర్మా (జార్ఖండ్):** '**ఝార్‌జల్**' **(JHARJAL)** మరియు '**మీటా**' **(MEETA)** యాప్‌ల ద్వారా 72 గంటల్లో ఫిర్యాదుల పరిష్కారం. 97% గ్రే-వాటర్ (మురుగునీటి) నిర్వహణ సాధించింది.
- **అనంతనాగ్ (జమ్మూ కాశ్మీర్):** కఠినమైన భౌగోళిక పరిస్థితుల్లో కూడా 8 శాఖలను సమన్వయం చేసుకుంటూ (Single-window mechanism) ఇంటింటికీ నల్లా నీటిని అందించడం.
- **రాయబరేలి (ఉత్తరప్రదేశ్):** ప్రజల భాగస్వామ్యం కోసం '**జల్ సారథి**' యాప్ వినియోగం. ఘన మరియు ద్రవ వ్యర్థాల నిర్వహణలో 10 ఫీకల్ స్లడ్జ్ ట్రీట్‌మెంట్ ప్లాంట్లు (FSTPs) ఏర్పాటు.
- **విజయపుర (కర్ణాటక):** కృష్ణా, భీమా నదుల ద్వారా బహుళ గ్రామ పథకాలు (MVS) అమలు. స్వయం సహాయక బృందాల (SHGs) క్రియాశీల భాగస్వామ్యం.

3. స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్ - గ్రామీణ్ (SBM-G) ఫేజ్ 2 లక్ష్యాలు

- **ODF Plus Model:** కేవలం బహిరంగ మల విసర్జన రహిత గ్రామాలుగానే కాకుండా, ఘన మరియు ద్రవ వ్యర్థాల నిర్వహణ (SLWM) కూడా సమర్థవంతంగా చేస్తున్న గ్రామాలను 'ODF ప్లస్ మోడల్'గా తీర్చిదిద్దడం.
- **గ్రే-వాటర్ మేనేజ్‌మెంట్:** ఇళ్ల నుండి వచ్చే మురుగునీటిని ఇంకుడు గుంతలు (Soak pits) లేదా కమ్యూనిటీ ట్రీట్‌మెంట్ ద్వారా శుద్ధి చేయడం.

4. పరీక్షల కోసం ముఖ్యమైన పదాలు (TERMINOLOGIES)

- **JJM 2.0:** గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రతి ఇంటికీ సురక్షితమైన కుళాయి నీటిని అందించే పథకం యొక్క రెండవ దశ.
- **DWSM:** District Water & Sanitation Mission (జిల్లా స్థాయి నీటి మరియు పారిశుధ్య మిషన్).
- **Greywater:** వంటగది, స్నానపు గదుల నుండి వచ్చే తక్కువ కలుషితమైన నీరు.

విశ్లేషణ: "జల్ సేవా ఆంకలన్" వంటి కార్యక్రమాలు ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని పౌరులకు జవాబుదారీగా మారుస్తాయి.

అర్బన్ ఛాలెంజ్ ఫండ్ (URBAN CHALLENGE FUND - UCF): కార్యకలాపాల మార్గదర్శకాలు

కేంద్ర గృహ నిర్మాణ మరియు పట్టణ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ, **అర్బన్ ఛాలెంజ్ ఫండ్ (UCF)** మరియు **క్రెడిట్ రీపేమెంట్ గ్యారెంటీ సబ్-స్కీమ్ (CRGSS)** కోసం కార్యాచరణ మార్గదర్శకాలను విడుదల చేశారు. భారత పట్టణ మౌలిక సదుపాయాల ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఇది ఒక విప్లవాత్మక మార్పు.

1. ప్రధాన లక్ష్యాలు (KEY OBJECTIVES)

- **పెట్టుబడుల సమీకరణ:** ₹1 లక్ష కోట్ల కేంద్ర సహాయంతో సుమారు **₹4 లక్ష కోట్ల** పట్టణ పెట్టుబడులను ప్రోత్సహించడం.
- **Tier-II & Tier-III నగరాలపై దృష్టి:** చిన్న నగరాలు, కొండ ప్రాంతాలు మరియు ఈశాన్య రాష్ట్రాల నగరాల అభివృద్ధికి ప్రాధాన్యత.
- **ఆర్థిక స్వావలంబన:** నగరాలు కేవలం గ్రాంట్లపై ఆధారపడకుండా, మునిసిపల్ బాండ్లు మరియు రుణాల ద్వారా మార్కెట్ ఆధారిత ఆర్థిక వనరులను పొందేలా చేయడం.

2. నిధుల కేటాయింపు మరియు ఆర్థిక నమూనా

మొత్తం ₹1 లక్ష కోట్ల కేంద్ర నిధులను ఇలా విభజించారు:

- **ప్రాజెక్టులు:** ₹90,000 కోట్లు.
- **ప్రాజెక్ట్ తయారీ & సామర్థ్య పెంపు:** ₹5,000 కోట్లు.
- **CRGSS (క్రెడిట్ రీపేమెంట్ గ్యారెంటీ):** ₹5,000 కోట్లు.

నిధుల భాగస్వామ్యం:

- **కేంద్ర సహాయం:** ప్రాజెక్ట్ వ్యయంలో గరిష్టంగా **25%** మాత్రమే.
- **మార్కెట్ ఫైనాన్సింగ్:** కనీసం **50%** నిధులు మునిసిపల్ బాండ్లు, బ్యాంకు రుణాలు లేదా పబ్లిక్-ప్రైవేట్ పార్టనర్‌షిప్ (PPP) ద్వారా సేకరించాలి.

3. క్రెడిట్ రీపేమెంట్ గ్యారెంటీ సబ్-స్కీమ్ (CRGSS)

ఇది ఈ పథకంలో అత్యంత కీలకమైన అంశం. క్రెడిట్ రేటింగ్ తక్కువగా ఉన్న లేదా మార్కెట్ నుండి నేరుగా రుణాలు పొందలేని చిన్న నగరాలకు (Tier-II & III) ప్రభుత్వం ఈ స్కీమ్ ద్వారా హామీ (Guarantee) ఇస్తుంది. దీనివల్ల బ్యాంకులు ఆయా నగరాలకు రుణాలు ఇవ్వడానికి ముందుకు వస్తాయి.

4. ప్రాధాన్యతా రంగాలు (FOCUS SECTORS)

ఈ ఫండ్ క్రింది రకాల ప్రాజెక్టులకు మద్దతు ఇస్తుంది:

- **పాత నగరాల పునరాభివృద్ధి:** పురాతన నగర ప్రాంతాలు మరియు మార్కెట్ల ఆధునీకరణ.
- **అర్బన్ మొబిలిటీ:** లాస్ట్-మైల్ కనెక్టివిటీ మరియు నాన్-మోటరైజ్డ్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ (సైకిల్ ట్రాక్‌లు, పాదచారుల మార్గాలు).
- **మౌలిక సదుపాయాలు:** నీటి సరఫరా, పారిశుధ్యం మరియు క్లైమేట్-రెసిలెంట్ (వాతావరణ మార్పులను తట్టుకోగల) పట్టణాభివృద్ధి.

5. అమలు కాలపరిమితి

- **కాలం:** ఆర్థిక సంవత్సరం 2025–26 నుండి 2030–31 వరకు.
- **ఇ-డైరెక్టరీ:** నగరాలను ఆర్థిక సంస్థలు, బ్యాంకులు మరియు క్రెడిట్ రేటింగ్ ఏజెన్సీలతో అనుసంధానించడానికి ఒక ఇ-డైరెక్టరీని ప్రారంభించారు.

'వికసిత్ భారత్ @ 2047' లక్ష్యంలో నగరాలు ఆర్థిక వృద్ధికి ఇంజిన్లుగా మారాలి. అమృత్ (AMRUT), స్మార్ట్ సిటీస్ వంటి పథకాలు మౌలిక సదుపాయాలను నిర్మిస్తే, **UCF** వాటిని ఆర్థికంగా స్థిరంగా (Financial Sustainability) మార్చేందుకు ప్రయత్నిస్తుంది.

ఐఓఎస్ సాగర్ (IOS SAGAR) - థాయ్‌లాండ్‌లోని ఫుకెట్ చేరుకున్న భారత నౌక

భారత రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన **ఐఓఎస్ సాగర్ (IOS SAGAR - INS సునయన)** నౌక, తన సుదీర్ఘ మిషన్‌లో భాగంగా మాల్దీవుల నుండి బయలుదేరి ఏప్రిల్ 14, 2026న థాయ్‌లాండ్‌లోని **ఫుకెట్ (Phuket)** రేవుకు చేరుకుంది.

1. ఐఓఎస్ సాగర్ (IOS SAGAR) మిషన్ ఉద్దేశ్యం

- **MAHASAGAR విజన్:** 'మ్యూచువల్ అండ్ హోలిస్టిక్ అడ్వాన్స్‌మెంట్ ఫర్ సెక్యూరిటీ అండ్ గ్రోత్ అక్రాస్ రీజియన్స్' (MAHASAGAR) అనే దార్శనికతను బలోపేతం చేయడం ఈ మిషన్ ప్రధాన లక్ష్యం.

- **IONS నాయకత్వం:** ప్రస్తుతం భారత్ **ఇండియన్ ఓషన్ నావల్ సింపోజియం (IONS)** కు అధ్యక్షత (Chair) వహిస్తోంది. ఈ నేపథ్యంలో హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంత దేశాల మధ్య సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి ఈ యాత్రను చేపట్టారు.
- **నినాదం:** 'వన్ ఓషన్, వన్ మిషన్' (One Ocean, One Mission).

2. బహుళజాతి భాగస్వామ్యం (MULTINATIONAL CREW)

- ఈ నౌకలో భారత్‌తో పాటు **16 స్నేహపూర్వక దేశాలకు (Friendly Foreign Countries - FFCs)** చెందిన 38 మంది సిబ్బంది ఉన్నారు.
- ఇది వివిధ దేశాల నౌకాదళాల మధ్య 'ఇంటర్ఆపరబిలిటీ' (పరస్పర కార్యకలాపాల సామర్థ్యం) మరియు సామర్థ్య పెంపును (Capacity Building) ప్రోత్సహిస్తుంది.

3. పర్యటన విశేషాలు

- **రూట్ మ్యాప్:** ఈ మిషన్ ఏప్రిల్ 2, 2026న ముంబైలో ప్రారంభమైంది. ఇది మాలే (మాల్దీవులు), ఫుకెట్ (థాయ్‌లాండ్), జకార్తా (ఇండోనేషియా), సింగపూర్, యాంగూన్ (మయన్మార్), చిట్టగాంగ్ (బంగ్లాదేశ్) మరియు కొలంబో (శ్రీలంక) నౌకాశ్రయాలను సందర్శిస్తుంది.
- **రాయల్ థాయ్ నేవీతో చర్చలు:** ఫుకెట్ పర్యటనలో భాగంగా థాయ్‌లాండ్ నౌకాదళంతో ద్వైపాక్షిక రక్షణ సహకారంపై చర్చలు జరుపుతారు.
- **సాంస్కృతిక ప్రాధాన్యత:** ఈ పర్యటన థాయ్‌లాండ్ సంప్రదాయ నూతన సంవత్సర వేడుకైన **'సంగ్‌క్రాన్' (Songkran)** పండుగ సమయంలో జరగడం విశేషం.

4. రక్షణ రంగం - కీలక అంశాలు

- **భద్రత:** హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలో స్థిరత్వం మరియు భద్రతను కాపాడటంలో భారత్ పోషిస్తున్న 'నెట్ సెక్యూరిటీ ప్రొవైడర్' పాత్రను ఈ మిషన్ ప్రతిబింబిస్తుంది.
- **శిక్షణ:** సముద్ర ప్రయాణ సమయంలో అంతర్జాతీయ సిబ్బందికి సీమ్యాన్‌షిప్ మరియు ఆపరేషనల్ డ్రిల్స్‌లో శిక్షణ ఇచ్చారు.

పరీక్షల కోసం క్విక్ రివిజన్ పాయింట్స్:

- **నౌక పేరు:** INS సునయన (IOS SAGAR మిషన్ కింద).
- **ప్రారంభం:** ముంబై (ఏప్రిల్ 2, 2026).
- **ముఖ్యమైన టెర్మ్:** MAHASAGAR (హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంత భద్రత మరియు వృద్ధి కోసం భారత్ చేస్తున్న ప్రయత్నం).
- **IONS:** ఇండియన్ ఓషన్ నావల్ సింపోజియం - దీనికి ప్రస్తుతం భారత్ అధ్యక్షత వహిస్తోంది.

టెలికాం ఆధారిత ఆర్థిక మోసాల నియంత్రణ: DOT మరియు SEBI మధ్య ఒప్పందం

భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ భద్రతను పటిష్టం చేసే దిశగా **టెలికమ్యూనికేషన్స్ శాఖ (DoT)** మరియు **సెక్యూరిటీస్ అండ్ ఎక్స్ఛేంజ్ బోర్డ్ ఆఫ్ ఇండియా (SEBI)** ఒక వ్యూహాత్మక అవగాహన ఒప్పందం (MoU)పై సంతకం చేశాయి. స్టాక్ మార్కెట్ మరియు పెట్టుబడి సంబంధిత మోసాల్లో టెలికాం వనరుల దుర్వినియోగాన్ని అరికట్టడం ఈ ఒప్పందం ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.

1. ఒప్పందంలోని ప్రధానాంశాలు (KEY PROVISIONS)

- **డేటా షేరింగ్ మెకానిజం:** అనుమానాస్పద మొబైల్ నంబర్లను గుర్తించడానికి DoT తన **ఫైనాన్షియల్ ఫ్రాడ్ రిస్క్ ఇండికేటర్ (FRI)** డేటాను సెబీతో పంచుకుంటుంది.
- **మొబైల్ నంబర్ ఉపసంహరణ జాబితా (MNRL):** రద్దు చేయబడిన లేదా నిష్క్రియంగా ఉన్న మొబైల్ నంబర్ల జాబితాను సెబీకి అందిస్తారు. దీనివల్ల బ్రోకర్లు, మ్యూచువల్ ఫండ్ సంస్థలు కేవలం యాక్టివ్ నంబర్లతోనే ఇన్వెస్టర్ల అకౌంట్లు ఉండేలా చూస్తాయి.
- **డిజిటల్ ఇంటెలిజెన్స్ ప్లాట్‌ఫారమ్ (DIP):** ఈ ప్లాట్‌ఫారమ్ ద్వారా దాదాపు 1400 మంది స్టేక్‌హోల్డర్ల మధ్య నిజసమయ (Real-time) సమాచార మార్పిడి జరుగుతుంది.

2. కీలక సాంకేతికతలు & పోర్టల్స్

- **చక్షు (Chakshu):** 'సంచార్ సాథి' పోర్టల్ కింద మోసపూరిత కమ్యూనికేషన్లను నివేదించడానికి DoT ప్రవేశపెట్టిన ఫెసిలిటీ.
- **ASTR:** కృత్రిమ మేధస్సు (AI) ఆధారిత ఈ సాంకేతికత ద్వారా ఇప్పటివరకు సుమారు 88 లక్షల నకిలీ మొబైల్ కనెక్షన్లను తొలగించారు.
- **FRI (Financial Fraud Risk Indicator):** ఇది ఒక ముందస్తు హెచ్చరిక వ్యవస్థ (Early Warning System). గత 10 నెలల్లో దీని ద్వారా సుమారు ₹2300 కోట్ల ఆర్థిక నష్టాన్ని నివారించారు.

3. ప్రాముఖ్యత (STRATEGIC SIGNIFICANCE)

- **ఇన్వెస్టర్ల రక్షణ:** డిజిటల్ పెట్టుబడులు పెరుగుతున్న నేపథ్యంలో, సైబర్ నేరగాళ్లు ఇన్వెస్టర్లను తప్పుదోవ పట్టించకుండా చూడటం.
- **మనీ మ్యూల్ అకౌంట్స్:** సైబర్ మోసాలకు ఉపయోగించే బినామీ అకౌంట్లు మరియు సిమ్ కార్డులను వెంటనే గుర్తించి చర్యలు తీసుకోవడం.
- **ప్రోయాక్టివ్ విధానం:** నేరం జరిగిన తర్వాత స్పందించడం (Reactive) కంటే, జరగకముందే నివారించే (Proactive) వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడం.

4. పరీక్షల కోసం ముఖ్యమైన సంస్థలు

- **DoT (Department of Telecommunications):** కమ్యూనికేషన్ల మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలో ఉంటుంది.

- **SEBI (Securities and Exchange Board of India):** ఇది 1992లో చట్టబద్ధమైన సంస్థగా (Statutory Body) ఏర్పడింది. భారతదేశంలోని సెక్యూరిటీస్ మార్కెట్‌ను నియంత్రిస్తుంది.

రివిజన్ పాయింట్స్:

- **ఒప్పంద భాగస్వాములు:** DoT మరియు SEBI.
- **లక్ష్యం:** స్టాక్ మార్కెట్ మోసాలను అరికట్టడం.
- **ముఖ్య యాప్/పోర్టల్:** సంచార్ సాథి, చక్షు.
- **కీలక టర్మ్:** మనీ మ్యూల్ (Money Mule) - ఇతరుల తరపున అక్రమ డబ్బును బదిలీ చేయడానికి ఉపయోగించే ఖాతాదారులు.

MSME హ్యాకథాన్ 5.0లో ఆల్ ఇండియా ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆయుర్వేద (AIIA) విజయం

కేంద్ర ఆయుష్ మంత్రిత్వ శాఖ పరిధిలోని **ఆల్ ఇండియా ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆయుర్వేద (AIIA)**, తన ఇంక్యుబేషన్ సెంటర్ **iCAINE** ద్వారా **MSME ఐడియా హ్యాకథాన్ 5.0**లో ఒక వినూత్న ఆవిష్కరణను ఎంపిక చేయడంలో విజయం సాధించింది. ఆయుర్వేద రంగంలో ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించే ఏకైక ప్రముఖ హౌస్ ఇన్‌స్టిట్యూట్‌గా AIIA తన స్థానాన్ని మరోసారి సుస్థిరం చేసుకుంది.

1. MSME ఐడియా హ్యాకథాన్ 5.0 అంటే ఏమిటి?

- **నిర్వహణ:** కేంద్ర సూక్ష్మ, చిన్న మరియు మధ్యతరహా పరిశ్రమల (MSME) మంత్రిత్వ శాఖ.
- **లక్ష్యం:** విద్యార్థులు, ఆవిష్కర్తలు మరియు స్టార్టప్‌లలో నూతన ఆలోచనలను (Innovation) ప్రోత్సహించడం.
- **ఆర్థిక సహాయం:** ఎంపికైన ఉత్తమ ఆలోచనలకు **₹15 లక్షల వరకు** ఆర్థిక సాయం, మెంటార్‌షిప్ మరియు ఇంక్యుబేషన్ మద్దతు లభిస్తుంది.

2. ఎంపికైన వినూత్న ఆవిష్కరణ: "MITE OUT"

- **ప్రాజెక్ట్ పేరు:** మైట్ అవుట్ (MITE OUT).
- **అంశం:** పశువులలో 'మయాసిస్' (Myiasis) పురుగులను సురక్షితంగా బయటకు తీసేందుకు రూపొందించిన **నాన్-ఇన్వేసివ్ పరికరం** (Dual-Action Non-Invasive Device).
- **రూపకర్త:** అన్నేసా మన్న (Anneasa Manna) మరియు బృందం.
- **ప్రాముఖ్యత:** సాంప్రదాయ ఆయుర్వేద పరిజ్ఞానాన్ని ఆధునిక సాంకేతికతతో అనుసంధానించి పశువైద్య రంగంలోని సవాళ్లను పరిష్కరించడం.

3. ICAINE - ఆవిష్కరణల కేంద్రం

- AIIA లోని **iCAINE** అనేది ఆయుర్వేద రంగంలో స్టార్టప్‌లను ప్రోత్సహించే ఒక ఇంక్యుబేషన్ కేంద్రం.
- ఇది కొత్త ఆలోచనలకు సాంకేతిక సలహాలు (Technical Mentorship), మౌలిక సదుపాయాలు మరియు వ్యూహాత్మక మార్గదర్శకత్వాన్ని అందిస్తుంది.

4. AIIA పాత్ర మరియు ప్రాముఖ్యత

- **హోస్ట్ ఇన్‌స్టిట్యూట్:** MSME హాకథాన్ ప్రారంభం నుండి AIIA ఒక గుర్తింపు పొందిన హోస్ట్ ఇన్‌స్టిట్యూట్‌గా వ్యవహరిస్తోంది.
- **ఆయుష్ రంగం:** కేవలం మానవ ఆరోగ్యమే కాకుండా, పశువుల ఆరోగ్యం (Livestock) మరియు ఇతర సంబంధిత రంగాలలో కూడా ఆయుర్వేద అనువర్తనాలను ప్రోత్సహిస్తోంది.

రివిజన్ పాయింట్స్:

- **AIIA:** All India Institute of Ayurveda (న్యూ ఢిల్లీ).
- **iCAINE:** ఆయుర్వేద రంగంలో ఆవిష్కరణల కోసం ఏర్పడిన ఇంక్యుబేషన్ సెంటర్.
- **MSME హాకథాన్ నిధులు:** గరిష్టంగా ₹15 లక్షలు.
- **లక్ష్యం:** ఆయుర్వేదాన్ని ఆధునిక స్టార్టప్ వ్యవస్థతో అనుసంధానించడం.

ఈ విజయం భారతదేశంలో ఆయుర్వేద ఆధారిత స్టార్టప్ పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడంలో కీలక అడుగుగా పరిగణించవచ్చు.

విషు (VISHU) పండుగ - 2026

1. పండుగ నేపథ్యం

- **రాష్ట్రం:** ఇది ప్రధానంగా **కేరళ** రాష్ట్రంలో జరుపుకునే నూతన సంవత్సర పండుగ.
- **ప్రాముఖ్యత:** మలయాళీ క్యాలెండర్ ప్రకారం 'మేడం' (Medam) మాసంలో వచ్చే ఈ పండుగ, ఖగోళ శాస్త్రపరంగా వసంత కాలం ప్రారంభాన్ని సూచిస్తుంది.
- **సమయం:** సాధారణంగా ఏప్రిల్ 14 లేదా 15 తేదీలలో వస్తుంది. ఇది పగలు మరియు రాత్రి సమానంగా ఉండే కాలాన్ని (Equinox) సూచిస్తుంది.

2. కీలక ఆచారాలు (CULTURAL RITUALS)

- **విషుక్కణి (Vishukkani):** పండుగ రోజు ఉదయం నిద్రలేవగానే భగవంతుని సన్నిధిలో అలంకరించిన మంగళకరమైన వస్తువులను (బియ్యం, పండ్లు, అద్దం, కొన్న పూలు, బంగారం) చూడటాన్ని 'విషుక్కణి' అంటారు. ఇది ఆ సంవత్సరం అంతా శుభం జరుగుతుందని నమ్మకం.
- **విషు కైనీట్టం (Vishu Kaineettam):** పెద్దలు పిల్లలకు మరియు కుటుంబ సభ్యులకు ఇచ్చే చిరు కానుకలు లేదా డబ్బును 'విషు కైనీట్టం' అంటారు.
- **కొన్న పూలు (Kanikkonna):** ఈ పండుగలో పసుపు రంగులో ఉండే 'లాబర్నమ్' (Golden Shower tree) పూలను తప్పనిసరిగా ఉపయోగిస్తారు. ఇవి కేరళ రాష్ట్ర అధికారిక పుష్పాలు కూడా.

---

3. భారతదేశంలోని సమాంతర పండుగలు

విషు పండుగ సమయానికి దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో విభిన్న పేర్లతో నూతన సంవత్సర వేడుకలు జరుగుతాయి:

- **బిహు (Bihu):** అస్సాం.
- **బైశాఖి (Baisakhi):** పంజాబ్.
- **పొయిలా బైశాఖ్ (Poila Baisakh):** పశ్చిమ బెంగాల్.
- **పుత్తాండు (Puthandu):** తమిళనాడు.
- **మహా విషువ సంక్రాంతి:** ఒడిశా.

రివిజన్ పాయింట్స్:

- **విషు:** కేరళ నూతన సంవత్సరం.
- **ముఖ్య దైవం:** ఈ రోజున శ్రీకృష్ణుడిని ఎక్కువగా ఆరాధిస్తారు.
- **వంటకాలు:** 'విషు సద్య' (Vishu Sadya) పేరుతో ప్రత్యేక విందు ఏర్పాటు చేస్తారు. ఇందులో తీపి, ఉప్పు, చేదు, పులుపు రుచుల సమతుల్యత ఉంటుంది (ఉగాది పచ్చడి మాదిరిగానే).

రంగాలి బిహు (RONGALI BIHU) - 2026

---

1. ప్రాథమిక సమాచారం

- **రాష్ట్రం:** ఇది **అస్సాం** రాష్ట్రంలో జరుపుకునే అత్యంత ముఖ్యమైన పండుగ.
- **ప్రాముఖ్యత:** దీనిని 'బోహాగ్ బిహు' (Bohag Bihu) అని కూడా పిలుస్తారు. ఇది అస్సామీ నూతన సంవత్సరాన్ని మరియు వసంత కాలం ప్రారంభాన్ని సూచిస్తుంది.
- **సమయం:** ఏప్రిల్ నెల మధ్యలో (సాధారణంగా ఏప్రిల్ 14 లేదా 15) వస్తుంది. ఇది అస్సామీ క్యాలెండర్ ప్రకారం 'బోహాగ్' మాసం ప్రారంభాన్ని సూచిస్తుంది.

---

2. మూడు రకాల బిహు పండుగలు

అస్సాంలో సంవత్సరానికి మూడు సార్లు బిహు జరుపుకుంటారు, ఇవి పంటల చక్రంతో ముడిపడి ఉంటాయి:

1. **రంగాలి లేదా బోహాగ్ బిహు (ఏప్రిల్):** నూతన సంవత్సరం మరియు విత్తనాలు నాటే సమయం. ఇది ఉత్సాహానికి (Rong = Joy) చిహ్నం.
2. **కొంగాలి లేదా కటి బిహు (అక్టోబర్):** పంటలు ఎదుగుతున్న సమయంలో దీపాలు వెలిగించి జరుపుకుంటారు (నిరాడంబరమైన పండుగ).

3. **భోగాలి లేదా మాఘ్ బిహు (జనవరి):** పంట చేతికి వచ్చిన తర్వాత జరుపుకునే సంక్రాంతి వంటి విందు పండుగ.

3. సాంస్కృతిక విశేషాలు

- **బిహు నృత్యం:** పురుషులు మరియు మహిళలు సంప్రదాయ వస్త్రధారణ (ముగా సిల్క్ మేఖల చాదర్) ధరించి చేసే శక్తివంతమైన జానపద నృత్యం. ఇందులో 'ధోల్' (డ్రమ్), 'పెపా' (ఎద్దు కొమ్ముతో చేసిన వాయిద్యం) ప్రధానంగా ఉపయోగిస్తారు.
- **హుచారీ (Husori):** యువకుల బృందాలు ఇళ్ల వద్దకు వెళ్లి పాటలు పాడుతూ, ఆశీర్వాదాలు అందించే సంప్రదాయం.
- **వంటకాలు:** బియ్యంతో చేసే 'పిఠా' (Pitha), 'లారు' (Laroo - ఉండలు) మరియు జోల్పాన్ వంటి ప్రత్యేక వంటకాలు చేస్తారు.

రివిజన్ పాయింట్స్:

- **రాష్ట్రం:** అస్సాం.
- **రకం:** వ్యవసాయ ఆధారిత నూతన సంవత్సర పండుగ.
- **వాయిద్యాలు:** ధోల్, పెపా, తాల్, గొగోనా.
- **సమాంతర పండుగలు:** బైశాఖి (పంజాబ్), విషు (కేరళ), పుత్తాండు (తమిళనాడు).

పొయిలా బైశాఖ్ (POILA BOISHAKH) - 2026

1. ప్రాథమిక సమాచారం

- **రాష్ట్రం:** ఇది **పశ్చిమ బెంగాల్** రాష్ట్రంలో జరుపుకునే నూతన సంవత్సర పండుగ.
- **ప్రాముఖ్యత:** బెంగాలీ క్యాలెండర్ ప్రకారం మొదటి నెల అయిన 'బైశాఖ్' మొదటి రోజున దీనిని జరుపుకుంటారు. దీనిని '**శుభో నోబోబోర్షో**' (Shubho Noboborsho) అని కూడా పిలుస్తారు.
- **సమయం:** సాధారణంగా ప్రతి ఏటా ఏప్రిల్ 14 లేదా 15 తేదీలలో వస్తుంది.

2. చారిత్రక మరియు ఆర్థిక ప్రాముఖ్యత

- **హాల్ ఖాతా (Haal Khata):** బెంగాలీ వ్యాపారులు ఈ రోజున పాత లెక్కలను పూర్తి చేసి, కొత్త అకౌంట్ పుస్తకాలను (ఖాతా) ప్రారంభిస్తారు. దీనిని 'హాల్ ఖాతా' అంటారు. వ్యాపార సంస్థల్లో గణేష్, లక్ష్మీ పూజలు నిర్వహిస్తారు.
- **మొఘల్ కాలం:** ఈ పండుగ మూలాలు మొఘల్ చక్రవర్తి అక్బర్ కాలం నాటివని చెబుతారు. పన్నుల వసూలు ప్రక్రియను సులభతరం చేయడానికి సౌర మరియు చంద్ర క్యాలెండర్‌లను కలిపి బెంగాలీ క్యాలెండర్‌ను రూపొందించారు.

3. సాంస్కృతిక విశేషాలు

- **ప్రభాత్ ఫెరీ (Prabhat Pheri):** వేకువజామున రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ పాటలతో ఊరేగింపులు నిర్వహిస్తారు.
- **మంగళ్ శోభాయాత్ర:** బంగ్లాదేశ్ మరియు పశ్చిమ బెంగాల్‌లలో ప్రజలు ముఖచిత్రాలు (Masks), జంతువుల ప్రతిమలతో భారీ ఊరేగింపులు నిర్వహిస్తారు. (బంగ్లాదేశ్‌లోని మంగళ్ శోభాయాత్రకు **UNESCO ఇంటాంజిబుల్ కల్చరల్ హెరిటేజ్** గుర్తింపు ఉంది).

- **వంటకాలు:** పంత భాత్ (పిండి గంజి), ఇలిష్ మాచ్ (చేప), రసగుల్లా వంటి బెంగాలీ సంప్రదాయ వంటకాలతో విందులు చేసుకుంటారు.

రివిజన్ పాయింట్స్:

- **రాష్ట్రం:** పశ్చిమ బెంగాల్ (త్రిపుర మరియు అస్సాంలోని బరాక్ వ్యాలీలో కూడా జరుపుకుంటారు).
- **పండుగ పేరు:** పాయిలా బైశాఖ్ (బెంగాలీ న్యూ ఇయర్).
- **ముఖ్య ఆచారం:** హాల్ ఖాతా (కొత్త ఖాతా పుస్తకాల ప్రారంభం).
- **సమాంతర పండుగలు:** బైశాఖి (పంజాబ్), విషు (కేరళ), రంగాలి బిహు (అస్సాం).

హిమాచల్ దివస్ (HIMACHAL DIWAS) - ఏప్రిల్ 15

1. చారిత్రక నేపథ్యం (HISTORICAL BACKGROUND)

- **ఏప్రిల్ 15, 1948:** 30 చిన్న కొండ సంస్థానాలను (Princely States) విలీనం చేయడం ద్వారా హిమాచల్ ప్రదేశ్ ఒక **చీఫ్ కమిషనర్ ప్రావిన్స్**గా (Chief Commissioner's Province) ఏర్పడింది. అందుకే ఏప్రిల్ 15ను 'హిమాచల్ దివస్'గా జరుపుకుంటారు.
- **1951:** హిమాచల్ ప్రదేశ్ 'పార్ట్-సి' (Part-C) రాష్ట్రంగా మారింది.
- **నవంబర్ 1, 1956:** రాష్ట్రాల పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం ప్రకారం ఇది **కేంద్రపాలిత ప్రాంతం**గా (Union Territory) మారింది.

2. పూర్తి స్థాయి రాష్ట్ర హోదా (STATEHOOD)

- **డిసెంబర్ 18, 1970:** పార్లమెంటులో 'హిమాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్ర చట్టం' ఆమోదించబడింది.
- **జనవరి 25, 1971:** హిమాచల్ ప్రదేశ్ భారత యూనియన్‌లో **18వ రాష్ట్రం**గా అవతరించింది. (గమనిక: జనవరి 25ను 'స్టేట్‌హుడ్ డే'గా జరుపుకుంటారు).

3. భౌగోళిక మరియు సాంస్కృతిక గుర్తింపు

- **దేవభూమి:** అనేక పురాతన దేవాలయాలు మరియు పవిత్ర స్థలాలు ఉండటం వల్ల దీనిని 'దేవభూమి' అని పిలుస్తారు.
- **రాష్ట్ర చిహ్నాలు:**
  - **రాష్ట్ర జంతువు:** మంచు చిరుత (Snow Leopard).
  - **రాష్ట్ర పక్షి:** వెస్టర్న్ ట్రాగోపాన్ (Western Tragopan).
  - **రాష్ట్ర పుష్పం:** పింక్ రోడోడెండ్రాన్ (Pink Rhododendron).
- **ఆర్థిక వ్యవస్థ:** దీనిని "**ఆపిల్ స్టేట్ ఆఫ్ ఇండియా**" అని కూడా పిలుస్తారు.

4. పరీక్షల కోసం క్విక్ రివిజన్ పాయింట్స్

అంశం	**వివరాలు**
హిమాచల్ దివస్	ఏప్రిల్ 15 (1948లో ప్రావిన్స్‌గా ఏర్పడిన రోజు)

అంశం	వివరాలు
రాష్ట్ర అవతరణ దినోత్సవం	జనవరి 25 (1971లో 18వ రాష్ట్రంగా మారిన రోజు)
రాజధాని	షిమ్లా (వేసవి), ధర్మశాల (శీతాకాలం)
ముఖ్యమైన కనుమలు	రోహ్‌తంగ్ పాస్, షిప్కి లా

బీహార్ నూతన ముఖ్యమంత్రిగా సామ్రాట్ చౌదరి ప్రమాణ స్వీకారం

1. నియామక ముఖ్యాంశాలు

- **ముఖ్యమంత్రి:** శ్రీ సామ్రాట్ చౌదరి (Samrat Choudhary).
- **ఉప ముఖ్యమంత్రులు:** శ్రీ విజయ్ కుమార్ చౌదరి మరియు శ్రీ బిజేంద్ర ప్రసాద్ యాదవ్.

2. రాజ్యాంగపరమైన అంశాలు (CONSTITUTIONAL CONTEXT)

ముఖ్యమంత్రి నియామకానికి సంబంధించిన రాజ్యాంగ నిబంధనలు:

- **ఆర్టికల్ 164:** ముఖ్యమంత్రిని **గవర్నర్** నియమిస్తారు. ముఖ్యమంత్రి సలహా మేరకు ఇతర మంత్రులను కూడా గవర్నర్ నియమిస్తారు.
- **బాధ్యత:** మంత్రిమండలి ఉమ్మడిగా రాష్ట్ర శాసనసభకు బాధ్యత వహిస్తుంది.
- **ప్రమాణ స్వీకారం:** ముఖ్యమంత్రి మరియు మంత్రుల చేత గవర్నర్ ప్రమాణ స్వీకారం చేయిస్తారు.

3. బీహార్ రాజకీయ మరియు భౌగోళిక ప్రాముఖ్యత

- **శాసనసభ నిర్మాణం:** బీహార్ ద్విసభా విధానం (Bicameralism) కలిగిన రాష్ట్రం. అంటే ఇక్కడ శాసనసభ (Assembly) మరియు శాసనమండలి (Council) రెండూ ఉన్నాయి.
- **లోక్‌సభ స్థానాలు:** బీహార్‌లో 40 లోక్‌సభ స్థానాలు ఉన్నాయి, ఇది జాతీయ రాజకీయాల్లో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

రివిజన్ పాయింట్స్:

- **రాష్ట్రం:** బీహార్.
- **నూతన ముఖ్యమంత్రి:** సామ్రాట్ చౌదరి.
- **రాజ్యాంగ అధికరణ:** ఆర్టికల్ 164.
- **గవర్నర్ పాత్ర:** ముఖ్యమంత్రి నియామకం మరియు ప్రమాణ స్వీకారం చేయించడం.

Source: PIB